

Mislukte broedpoging Wilde Zwaan *Cygnus cygnus* in 2009

Arend J. van Dijk

Jongen noch eieren

Na de overwintering in de regio zat het paar eind maart op de nestplaats in de Wapserveen. Het de afgelopen jaren gebruikte nest was deels verdwenen en er werd een nieuw nest gebouwd enkele meters verderop. Tot in het laatst van april werd aan het nest gebouwd, verbleef het paar bij het nest of in de nabije graslanden en gedroeg het mannetje zich geregeld agressief tegen Knobbelzwanen. Op 3 mei zat het vrouwtje op het nest en het mannetje zwom in de buurt en op 9 mei zwom het paar bij het nest. Wat broedgedrag betreft bleef het daarbij. Tot 27 mei bivakkeerde het paar in de Wapserveense graslanden, om daarna voor drie maanden uit de regio te verdwijnen. Eind augustus dook het paar weer op langs de Vledder en Wapserveense Aa om er vervolgens de rest van het jaar te verblijven.

Waarom geen broedsel?

De start van het broedseizoen verliep zoals gebruikelijk, alleen in april verbleef het paar frequent in weilanden, terwijl ze in de voorbije jaren juist veel op de nestplaats zaten. Het was alsof er iets niet in orde was, maar duidelijkheid werd niet verkregen. Bij nader inzien zijn het misschien de veranderingen in de zandwinplas Eesveen geweest die de zwanen hebben doen besluiten niet tot broeden over te gaan. Deze plas met rietoevers en fonteinkruidevelden werden in de voorbije jaren door de zwanen gebruikt om de jongen op te laten groeien, terwijl ze er zelf ruiden. Door herinrichting is de plas recent grotendeels ongeschikt geworden met gladde oevers en nieuwe wegen en gebouwen in de nabijheid. Zoals door van Dijk (2006) is betoogd is het juist de combinatie van veilige nestplaats, voldoende voedsel in de kuikenfase en de grote veilige voedselrijke zandwinplas die de zwanen waarschijnlijk hebben doen besluiten zich hier te vestigen. Mogelijk mist nu een schakel in de keten en werd van broeden afgezien. Misschien dat het broedseizoen van 2010 meer duidelijkheid zal verschaffen.

Generatiewisseling

De in 2006 geboren jongen, die geregeld in de omgeving verblijven, zouden in 2010 geslachtsrijp kunnen zijn en de fakkel van het ouderpaar over kunnen nemen. Gezien het bovenstaande kan dit in de kiem gesmoord worden, nog afgezien van het feit of het ouderpaar wel andere soortgenoten in de buurt zou dulden. Tot dusverre werden de jongen aan het begin van de broedtijd altijd uit de omgeving verdreven. Misschien dat de jonge zwanen het in 2010 elders gaan proberen. De drie geel gekleurde jongen van 2007 zitten nog in de wachtkamer.

Standvogel

Het paar en de in 2006 en 2007 geboren jongen gedragen zich grotendeels als standvogels. In 2009 en ook in voorgaande jaren zijn de niet-broedende Wilde Zwanen in juni-augustus echter niet in ZW-Drenthe aangetroffen. Gezien de waarnemingen van onder andere Wilde Zwanen met gele pootringen verblijven ze dan in Diependal bij Smilde en elders in Midden- en ZW-Drenthe (zie ook www.waarneming.nl). Waar ze tijdens de rui in augustus-september verblijven, is ondanks zoekacties in Drenthe niet duidelijk.

*Summary: Failed breeding attempt of Whooper Swan *Cygnus cygnus* in 2009. In 2009 the only breeding Whooper Swan in the Netherlands failed to lay eggs and the pair left the nest area at the end of May. It is suggested that habitat destruction in a nearby sandpit, that in previous years was used for raising the young, may be the cause for the failed attempt. Both parents and the colour ringed young born in 2006 behave as sedentary birds.*

Literatuur

► Van Dijk A.J. 2006. De Wilde Zwaan: een nieuwe Nederlandse broedvogel. Limosa 79: 81- 94.

Adres:

Anserweg 8,
7975 PB Uffelte,
arend.vandijk@sovon.nl